

Çokkültürlü eğitim ortamlarında kültürlerarası iletişim ve kültürel zekâ: Kırgızistan üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma

Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students

Gökçe Yoğurtçu¹

Received Date: 01 / 04 / 2015

Accepted Date: 01 / 07 / 2015

Öz

Günümüz dünyasında yaşanan sosyo-kültürel dönüşümler, kültürlerarası iletişim kavramı etrafındaki tartışma yoğunluğunu sürekli arttırmaktadır. Kültürlerarası karşılaşmalarda, farklı düşünce geleneklerine açık olmanın önemi giderek artarken farklı kültürlerle uyum sağlama ve farklı kültürel ortamlarda etkileşim içinde olabilmek yeteneğine işaret eden 'kültürel zekâ'nın rolüne de dikkat çekilmektedir. Kültürel zekâ bireyin çokkültürlü bir ortamda etkin, verimli ve başarılı olmasını sağlayan farkındalık ve yeteneklerine odaklanmaktadır. Kültürel farkındalık ve yetenekler, çokkültürlü bir ülkede demokratik ve diyalogik bir kamsual alanın tesisi açısından belirleyicidir. Bu çalışmada çok kültürlü bir ülke olan Kırgızistan'ın Başkenti Bişkek'te bulunan Cusup Balasagun Kırgız Milli Üniversitesi, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan Rusya Slovenya Üniversitesi ve Amerikan Üniversitesi öğrencilerinin kültürel zekâ düzeylerinin ölçülmesi hedeflenmektedir. Bu üniversitelerin öğrenci profili Kırgızistan'ın yanı sıra Özbekistan, Kazakistan, Tacikistan, Moğolistan, Çin, Rusya ve Türkiye'den gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada Ang vd. (2007) tarafından geliştirilen 'Kültürel Zekâ Ölçeği' (KZÖ) kullanılmakta ve elde edilen veriler çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analiz edilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kırgızistan, çokkültürlülük, kültürlerarası iletişim, kültürel zekâ

Abstract

The socio-cultural transformations in today's world are continuously increasing the intensity of the debate around the intercultural communication concept. While the importance of being open to different thoughts is gradually increasing, the role of cultural intelligence which points to ability to be adaptable to different cultures and to interact in different cultural environments has cropped up. Cultural intelligence means to focus on individuals' awareness and abilities to be successful which provides effectiveness, efficiency and success in a multicultural environment. Cultural awareness and skills are decisive in terms of the establishment of a democratic and dialogic public sphere in a multicultural country. This paper aims to survey the cultural intelligence (CQ) level of students of Kyrgyz National University named after Jusup Balasagyn, Kyrgyzstan-Turkey Manas University, Kyrgyz-Russian Slavic University and American University in Central Asia in Bishkek. As known, Bishkek is capital of Kyrgyzstan with multinational population. The demographic structure of university students (respondents) composes from citizens of both Kyrgyzstan and other countries like Uzbekistan, Kazakhstan, Tajikistan, Mongolia, China, Russia and Turkey. In this study Cultural Intelligence Scale (CQS) developed by Ang and others (2007) was implemented, and obtained data will be analyzed with multivariate statistical techniques.

Keywords: Kyrgyzstan, multiculturalism, intercultural communication, cultural intelligence

1. Giriş

Küreselleşme sürecinin karakterize ettiği merkezi sorunlardan biri de çokkültürlülük olgusudur. Küreselleşen dünyadaki toplumsal hareketlilikler, kültürleri birbiriyle karıştırmış, kültürel

¹ Dr., Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi, KIRGIZİSTAN gokceyogurtcu@yahoo.com

Yoğurtçu, G. (2015). Çokkültürlü eğitim ortamlarında kültürlerarası iletişim ve kültürel zekâ: Kırgızistan üniversite öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

türdeşlikler erimiş ve her geçen gün daha geniş haklar talep eden bir dünya mozağiyle karşı karşıya kalınmıştır. Farklı kültürlerin farklılıklarıyla bir arada yaşama özgürlükleri demokratik bir toplum idealinin de temelidir. Çünkü demokrasi, her şeyin öncelinde, farklılıkların kendine yer bulabildiği bir toplumsal yapıyı gerektirmektedir. Çoğulcu bir özgürlük anlayışı; Connolly (1995:249)'nin ifadesiyle, farklılıkların birbirlerine rasyonel karşı gelişlerini de içerecek şekilde saygı duymalarına dayanmaktadır.

Çokkültürlü toplumsal yapısı ile dikkat çeken Kırgızistan da, 1990'ların sonunda SSCB'nin dağılması ve 31 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan etmesi ile birlikte, çoğulcu özgürlüğün tesisi yolunda önemli süreçler yaşamış bir Orta Asya ülkesidir. Bağımsızlığını ilan ettikten hemen sonra demokratik vizyonu ile öne çıkan Kırgızistan, Orta Asya'nın "demokrasi adası" olarak nitelendirilmiş (Anderson, 1999), demokratikleşme sürecinin kesintiye uğradığı dönemler halk isyanları ile aşılmış ve 2006 tarihi itibarıyla, yeni anayasal değişiklik ile Parlamenter demokrasiye adım atan ilk Orta Asya cumhuriyeti olmuştur (Gürbüz, 2011:436).

Kırgızistan'ın çokkültürlü yapısı, kültürlerarası iletişimin uyumlu ve barışçıl sürmesi açısından belirleyicidir. Nitekim ülkenin güneyinde 1990 ve 2010 yılında yaşanan çatışmalar, toplumsal sağduyuda 'ortak bağ' arayışını güçlendirmiş ve çözümcü/birleştirici söylemler öne çıkmıştır. Bu söylemlerin çatısını oluşturan 'çeşitlilik içinde bütünlük' ideali, çoğulcu bir yaşam alanının ön koşuludur. Ancak bunların somut olarak hayata geçirilmesi için; Jant'ın (1995:393-395) önerdiği gibi; öncelikle her grubun hem kendi kültürel ve tarihi ardalını hakkında daha fazla bilgi sahibi olması hem de farklı kültürel grupların rol oynadığı tarihsel olayları çok yönlü değerlendirebilmesi gerekmektedir.

Kültürel farkındalık, çokkültürlü bir ülkede demokratik ve diyalojik bir kamsual alana dayalı toplumsal vizyonun kurulması açısından belirleyicidir. Bireylerin kültürlerarası karşılaşmalardaki başarısına göndermede bulunan kültürel zekânın da, bireyler arasındaki uyum açısından belirleyici olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmanın amacı, Kırgızistan'ın Başkenti Bişkek'te bulunan üniversite öğrencilerinin zekâ düzeylerini ölçmek ve kültürlerarası iletişim sürecinde karşılaşılması olası güçlükleri öngörebilmektir.

2. Kuramsal çerçeve: Kültürlerarası iletişim perspektifinden kültürel zekâ

Farklılıklarla birlikte yaşamın kaçınılmaz hale geldiği günümüz dünyasında, kültürlerarası perspektifin zorunluluğu daha belirgin hale gelmiştir. Farklı kültürel arka planlardan kaynaklanan düşünce ve davranış tarzlarını anlama, kültürlerarası iletişim alanının merkezi konularından biridir. Çokkültürlü bir toplumda, kültürel farklılıklardan söz edildiğinde, yalnızca betimleyici değil değerlendirici bir süreç de devreye girer. 'Kültürel olarak başka'dan söz eden, yalnızca başkalığı değil 'katlanılmazlığı' ya da 'normal olmamayı' da imler (Wimmer, 2009:22). Böylelikle dışlamalar ve hoşgörüsüzlükler normalleşebildiği gibi, haklılık iddiası sorgulanamaz hale gelir. Bu risk, farklı düşünce geleneklerine açık olmayı öğrenmenin, her şeyden önce bir praksis sorunu olduğunu gösterir.

Gündelik hayata sızan önyargı ve ayrımcılıklar, pek çok tarihsel, toplumsal, politik ve kültürel aktarımın sonucudur. Kültürlerarası iletişim, kendini ve yabancı olanı algılamının stereotiplerini bu aktarımların izini sürerek ele almak durumundadır. Düşünsel ve eylemsel yaşamda, insancılığı ve barışı destekleyecek bir perspektif, kültürlerarası karşılaşmalardaki anlama isteği ve yeteneğini gerekli kılar. Bu yetenek her zaman farklı bir kültürel dilin ve mantığın içinde yol almaktır. Bu

Yoğurtçu, G. (2015). Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

yol; bir tarafta diyaloglar ve uzlaşmalar ile diğer tarafta çatışmalar, polemikler ve yanlış anlamalar ile sonuçlansa da; kesintisiz devam eder.

Bu bağlamda, bireylerin kültürlerarası karşılaşmalarda başarılı olabilme yeteneğine göndermede bulunan kültürel zekâ (Earley ve Ang, 2003), diyaloga ve karşılıklı anlamaya dayalı bir toplumsallaşma için öne çıkan kavramlardandır. Kültürel etkileşimin kaçınılmaz hale geldiği çağımız toplumları, kültürel uyum ve başarı konusundaki bireysel farklılıkları anlamaya çalışmaktadır (Ang ve Van Dyne, 2008). Bu yöndeki çalışmalar, zekâ konusunda yapılan çalışmaların yetersiz olduğunu ve zekânın sadece bilişsel alanla sınırlı olmadığını vurgulamaktadır (Sternberg ve Detterman, 1986; Ang vd., 2007:5). Buradan hareketle Earley ve Ang (2003) tarafından, zekânın çok boyutluluğu temel alınarak kültürel zekâ kavramı geliştirilmiştir.

Kültürlerarası iletişim bağlamında kültürel zekâ, farklı kültürel arka plana sahip kişilerle etkileşim kurabilme (Thomas, 2006); farklı ve yeni kültürel ortamlara uyum sağlama (Earley ve Ang, 2003); farklı kültürel ortamlarda uygun davranış sergileme (Thomas ve Inkson, 2003); bir başka kültürü anlama sürecinde esnek olabilme ve düşünme mantığını yeniden yapılandırabilme (Thomas ve Inkson, 2005) ve çok kültürlü ortamlarda uyumlu ve başarı olabilme gibi gündelik yaşam pratikleri üzerinde durmaktadır (Ang ve Van Dyne, 2008). Özetle kültürel zekâ, kültürlerarası karşılaşmaları doğru yönetebilme; kültürel farklılıkları anlama, değerlendirme ve eyleme geçme yeteneği olarak ifade edilmektedir (Ang vd., 2007:5). Bu yetenek bireyin hem gündelik hem de çalışma yaşamında önemlidir.

Kültürel Zekâ Modeline göre zekâ, üstbilişsel, bilişsel, motivasyonel ve davranışsal olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır (Earley ve Ang, 2003; Ang vd., 2007; Ang ve Van Dyne, 2008).

Üst bilişsel kültürel zekâ: Kültürel bilgiyi elde etme ve kavramada bireyin kullandığı zihinsel süreçleri ve bu zihinsel süreçlerin kontrolünü ifade etmektedir (Ang vd., 2007). Bu kültürel zekâ boyutu, farklı kültürlerin normları hakkında zihinsel farkındalık ve yetenekleri içermektedir (Ang ve Van Dyne, 2008).

Bilişsel kültürel zekâ: Farklı kültürlerin norm, gelenek ve pratikleri ile ekonomik, sosyal ve yasal süreçleri hakkında, bireyin doğrudan deneyim ve eğitim yoluyla elde ettiği bilgileri içermektedir (Ang vd., 2007; Ang ve Van Dyne, 2008).

Motivasyonel kültürel zekâ: Kültürel farklılıkların olduğu ortamlar hakkında bilgi edinmeyi, bireyin ilgi ve isteğini bu doğrultuda yönlendirebilme kapasitesini içermektedir (Ang ve diğ., 2007; Ang ve Van Dyne, 2008).

Davranışsal kültürel zekâ: Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim içindeyken, sözel ve sözel olmayan davranış kodlarını uygulayabilme yeteneğini içermektedir (Ang vd., 2007; Ang ve Van Dyne, 2008). Bu kültürel yetenek, çok kültürlü ortamlarda başarılı bir etkileşim için önemlidir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, Kırgızistan'ın Başkenti Bişkek'te bulunan üniversite öğrencilerinin zekâ düzeylerini ölçmek ve kültürlerarası iletişim sürecinde karşılaşılması olası güçlükleri öngörebilme-dir.

3.2. Veri toplama

Bu çalışmada, Ang vd. (2007) tarafından geliştirilmiş olan ‘Kültürel Zekâ Ölçeği’ nin (*Cultural Intelligence Scale-CQS*) yer aldığı bir anket kullanılmıştır. Ankette 7 maddelik demografik soru ve 20 maddelik ölçek sorusu bulunmaktadır. Ölçek maddeleri, kültürel zekâ bileşenlerinin açıklandığı dört alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmanın verileri söz konusu maddeler uyarınca işaretlenen cevaplar yardımıyla toplanmıştır. Anketteki sayısal değerler 1 ‘kesinlikle katılmıyorum’; 2 ‘az katılmıyorum’; 3 ‘katılmıyorum’; 4 ‘kararsızım’; 5 ‘az katılıyorum’; 6 ‘katılıyorum’ ve 7 ‘kesinlikle katılıyorum’ olacak şekilde 1 ve 7 arasında değişmektedir. Ölçek, aynı zamanda skor belirleyici özellikte olup alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 140 olmaktadır.

Anketten elde edilen verilerin güvenilirliğiyle ilgili olarak, Cronbach Alfa katsayısı dikkate alınmıştır. Bu katsayının belirlenmesi işlemi anketin içsel tutarlılığını ölçebilmek için sosyal bilim araştırmalarında ve likert ölçekli ve iki sonuçlu değişkenlerin içsel tutarlılığını tanımlamada yaygın olarak kullanılmaktadır. Ölçekte yer alan toplam 20 madde üzerinden hesaplanan Cronbach alfa katsayısı 0,84 çıkmıştır.

Yine çalışmada anketin alt boyutlarının Alfa değerleri incelenmiş, $p=0,003$ ’ten küçük önem seviyelerinde Alfa katsayısı üstbilişsel boyut için: 0,70, bilişsel boyut için 0,71, motivasyonel boyut için: 0,71, davranışsal boyut için 0,82 olarak bulunmuştur. Elde edilen katsayılar bu haliyle oldukça yüksek derecede güvenilir bir ölçeğin kullanıldığını ve anketin içsel tutarlılığının sağlandığını ifade etmektedir. Güvenilirlik analizinde anket sonuçlarının toplanabilirlik varsayımının sağlanıp sağlanmadığı Tukey eklenebilirlik testi ve anket sorularına verilen cevapların homojen gruplar oluşturup oluşturmadığı iki yönlü varyans analiziyle araştırılmaktadır (Kalaycı, 2010:404). Burada da, anket verileri için her iki test hesaplanmış ve 0,001’den küçük önem seviyelerinde ($f_{hesap}=39,474$, $p=0,000$ ve $T_{hesap}=781,046$, $p=0,000$) sıfır hipotez reddedilerek, toplanabilirlik varsayımının sağlandığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçla aynı zamanda sorulara verilen cevapların birbirine göre farklı olduğu, hesaplanan güvenilirlik katsayısının istatistiksel olarak geçerli ve güvenilir olduğu da anlaşılmıştır. Kültürel Zekâ Ölçeği’ne verilen cevaplar sıralama skorları olarak verildiğinden birey ve soru farklılıklarının tutarlılık analizi Friedman Ki-Kare Testi ile yapılmıştır. Test sonuçlarına göre ($p=0,000$ anlamlılık düzeyinde) ölçeğin ($f_{hesap}=442,388$) güvenilir ve geçerli olduğu anlaşılmıştır.

3.3. Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırmanın anakütlesini Kırgızistan’ın başkenti Bişkek’te yaşayan, örgün yükseköğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Kırgızistan’da 24’ü başkent Bişkek’te olmak üzere yaklaşık 47 özel ve devlet üniversitesi vardır. Araştırmada, hem öğrenci sayısı hem de akademik etkinlik bakımından ön plana çıkan üniversitelerden Cusup Balasagun Kırgız Millî Üniversitesi (KGNU), Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ), Kırgız- Rus Slavyan Üniversitesi (KRSU) ve Orta Asya Amerikan Üniversitesi (AUCA) öğrencileri seçilmiştir. Bu üniversitelerde araştırmanın yapıldığı Eylül 2015 döneminde yaklaşık 20.000 civarı kayıtlı öğrenci bulunmaktadır. Anakütle hacmi dikkate alındığında her an belli öğrencilerin üniversiteden ayrıldıkları veya üniversiteye kayıt yaptırdıkları düşünülürse anakütle sınırsız anakütle olarak düşünülebilir. Burada bireysel olanaklarla ancak 454 öğrenci üzerinde anket çalışması yapılabilmiştir. Anakütleyi temsil yeteneğiyle ilgili kuşku her zaman geçerli olmakla birlikte çalışmada ulaşılan örnek

Yoğurtçu, G. (2015). Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

hacminin (KTMÜ, % 31,5; AUCA, %20,9; KGNU, % 32,8 ve KRSU, % 14,8) istatistiksel testlerin güvenilir sonuç vermesi bakımından yeterli olduğu düşünülmektedir.

4. Bulgular

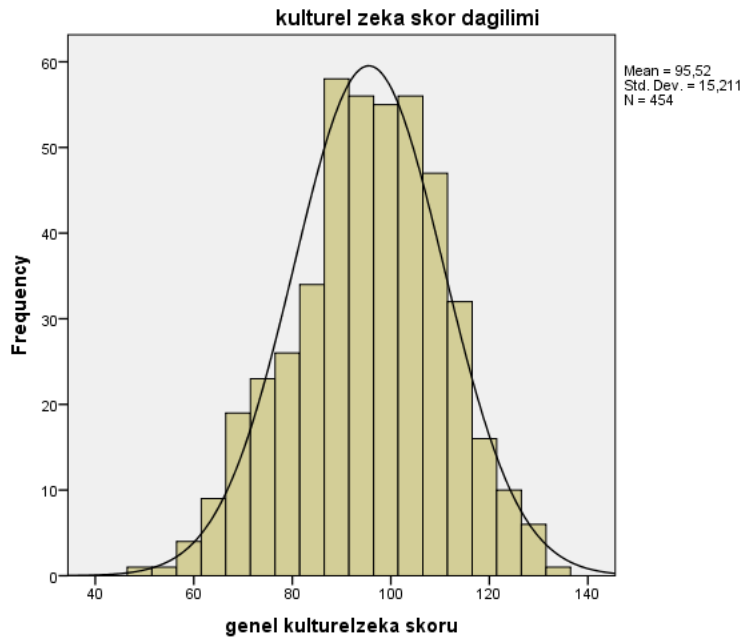
4.1. Katılımcıların genel özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik görünüşleri şöyledir: genel olarak yaş aralığı 20'nin altında (%60,6) olan öğrencilerin cinsiyet dağılımı kadın %50,9; erkek %49,1'dir. Uyrak dağılımı, Kırgız % 62,8; Rus % 7,7; Özbek % 4,6; diğer % 24,9; doğduğundan beri Kırgızistan'da yaşayanlar % 75,3; bölüm dağılımları, sözel % 54,4; sayısal-eşit ağırlıklı % 45,6'dır. Ayrıca katılımcıların % 30,6'sı ikinci sınıf; % 29,7'si birinci sınıf; % 17,8'i de dördüncü sınıf öğrencileridir.

4.2. Araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel zekâ düzeyleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel zekâ düzeyleri, öğrenciler tarafından işaretlenen 1-7 aralığındaki sayısal değerlerin puan olarak toplanmasıyla belirlenmiştir. Söz konusu puanların genel ortalaması ise betimleyici istatistikler ve histogram grafiği yardımıyla incelenmiştir (Tablo 1). Bu inceleme sonucu değerlerin normal dağılım özelliği gösterdiği (std. sapma=15,211); en düşük zekâ seviyesinin 49, en yüksek zekâ seviyenin 133 olduğu ve genel ortalamanın da yüksek olduğu (95,52) görülmüştür.

Tablo 1. Kültürel zekâ ortalamaları

Araştırmadan elde edilen bu veriler, kültürel zekâ düzeyi değerlerinin dağılımı hakkında genel bir bilgi sunmaktadır. Ancak daha detaylı verilere ulaşılması için puan dağılımlarının belli düzeyler ölçüt alınarak yeniden oluşturulması gerekmektedir. Bu gereklilikten hareketle, veri setinde 90-140 puan aralığı için çok yüksek zekâ düzeyi, 80-89 puan aralığı için yüksek zekâ düzeyi, 60-79 puan aralığı için orta zekâ düzeyi, 40-59 puan aralığı için düşük zekâ düzeyi ve 20-39 puan aralığı için çok düşük zekâ düzeyi olacak şekilde dört farklı kategorik değişken oluşturulmuştur.

Yoğurtçu, G. (2015). Çokkültürlü eğitim ortamlarında kültürlerarası iletişim ve kültürel zekâ: Kırgızistan üniversite öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

Bu puan aralıklarına göre dağılım incelendiğinde öğrencilerin % 66,3 oranında çok yüksek düzeyde, % 18,3 oranında yüksek düzeyde, %14,3 oranında orta düzeyde ve %1,1 oranında düşük düzeyde yer aldığı görülmüştür (tablo 2).

Tablo 2. kültürel zekâ düzeylerinin kategorik puan dağılımı

		Frekans	Yüzdeler	Geçerli Yüzde-ler	Kümülatif Ortalama
Geçerli	Düşük	5	1,1	1,1	1,1
	Orta	65	14,3	14,3	15,4
	Yüksek	83	18,3	18,3	33,7
	Çok yüksek	301	66,3	66,3	100,0
	Toplam	454	100,0	100,0	

Betimleyici istatistiklerden çapraz tablo analizleri, veri setinde yer alan iki ya da daha fazla değişkenin birbirine göre kategorik kesişimlerini ortaya koymada kullanılmaktadır. Araştırmada da öne çıkan bağımsız değişkenlerin kategorik zekâ puanı bağımlı değişkenine göre kesişme durumları çapraz tablo (*crosstabulation*) analizleriyle araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablo 3, tablo 4, tablo 5 ve tablo 6'da verilmiştir. Yükseköğrenim kurumlarına göre kültürel zekâ düzeyleri incelendiğinde Orta Asya Amerikan Üniversitesi puanlarının % 75,8 oranında; Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi puanlarının % 70,6 oranında; Kırgız-Rus Slavyan Üniversitesi puanlarının % 67,2 oranında; Kırgız Millî Üniversitesi puanlarının ise % 55,7 oranında dağılım gösterdiği görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Üniversite bağımsız değişkeni ve kültürel zekâ kategorik düzeyleri

Kültürel Zekâ Puan Düzeyi *Üniversiteniz Çapraz Tablo Değerleri (Crosstabulation)							
			Üniversite				Toplam
			KGNU	KTMÜ	AUCA	KRSU	
Zekâ puan düzeyi	Düşük	Öğrenci Sayısı	3	1	1	0	5
		Yüzdellik Oran	%2,0	%0,7	%1,1	%0,0	%1,1
	Orta	Öğrenci Sayısı	36	20	4	5	65
		Yüzdellik Oran	%24,2	%14,0	%4,2	%7,5	%14,3
	Yüksek	Öğrenci Sayısı	27	21	18	17	83
		Yüzdellik Oran	%18,1	%14,7	%18,9	%25,4	%18,3
	Çok yüksek	Öğrenci Sayısı	83	101	72	45	301
		Yüzdellik Oran	%55,7	%70,6	%75,8	%67,2	%66,3
	Toplam	Öğrenci Sayısı	149	143	95	67	454
		Yüzdellik Oran	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0

Cinsiyet bağımsız değişkeni ile ilgili alınan sonuçlarda çok yüksek aralıkta, kadın kültürel zekâ skoru (%71,9) erkek kültürel zekâ skoruna göre (%60,5) farklı çıkmıştır (Tablo 4).

Yoğurtçu, G. (2015). Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

Tablo 4. Cinsiyet bağımsız değişkeni ve kültürel zekâ kategorik düzeyleri

Kültürel Zekâ Kategorik Puan Düzeyi * cinsiyet(Crosstabulation)					
			Cinsiyetiniz		Toplam
			Erkek	Kadın	
Zekâ skor düzeyi	Düşük	Öğrenci Sayısı	3	2	5
		Yüzelik Oran	%1,3	%0,9	%1,1
	Orta	Öğrenci Sayısı	41	24	65
		Yüzelik Oran	%18,4	%10,4	%14,3
	Yüksek	Öğrenci Sayısı	44	39	83
		Yüzelik Oran	%19,7	%16,9	%18,3
	Çok yüksek	Öğrenci Sayısı	135	166	301
		Yüzelik Oran	%60,5	%71,9	%66,3
Toplam		Öğrenci Sayısı	223	231	454
		Yüzelik Oran	%100,0	%100,0	%100,0

Araştırmada 4. sınıf öğrencilerinin %76,5 oranında çok yüksek düzey aralığında yer alırken, hazırlık sınıfı öğrencilerinin aynı kategoride %72,7 oranında kaldığı görülmüştür (Tablo 5). Bu sonuçlardan, kültürel zekâ düzeyinin eğitim düzeyi ile doğru orantılı bir ilişki gösterdiği anlaşılmıştır.

Tablo 5. Sınıf bağımsız değişkeni ve kültürel zekâ kategorik düzeyleri

Sınıflar		Hazırlık	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	Toplam	
Zekâ puan düzeyi	Düşük	Sayı	0	2	2	0	1	5
		Oran	%0,0	%1,5	%1,4	%0,0	%1,2	%1,1
	Orta	Sayı	2	23	22	8	8	65
		Oran	%9,1	%17,0	%15,8	%10,8	%9,9	%14,3
	Yüksek	Sayı	4	27	28	13	10	83
		Oran	%18,2	%20,0	%20,1	%17,6	%12,3	%18,3
	Çok Yüksek	Sayı	16	83	87	53	62	301
		Oran	%72,7	%61,5	%62,6	%71,6	%76,5	%66,3
Toplam		Sayı	22	135	139	74	81	454
		Oran	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0

Ankette yer alan fakülte-bölüm bağımsız değişkeni ve kategorik kültürel zekâ bağımlı değişkeni çapraz tablo verileri incelendiğinde, sözel bölüm öğrencilerinin kültürel zekâ düzeylerinin (%76,1), sayısal bölüm öğrencilerine oranla (%54,6) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Yoğurtçu, G. (2015). Çokkültürlü eğitim ortamlarında kültürlerarası iletişim ve kültürel zekâ: Kırgızistan üniversite öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

Tablo 6. Uyruk bağımsız değişkeni ve kültürel zekâ kategorik düzeyleri

Zekâ skor düzeyi * kategorik uyruk Crosstabulation							
			Kategorik uyruk				Toplam
			Kırgız	Özbek	Rus	Diğer	
Zekâ skor düzeyi	Düşük	Öğrenci Sayısı	4	0	0	1	5
		Yüzelik Oran	%1,4	%0,0	%0,0	%0,9	%1,1
	Orta	Öğrenci Sayısı	49	5	1	10	65
		Yüzelik Oran	%17,2	%23,8	%2,9	%8,8	%14,3
	Yüksek	Öğrenci Sayısı	53	4	3	23	83
		Yüzelik Oran	%18,6	%19,0	%8,6	%20,4	%18,3
	Çok yüksek	Öğrenci Sayısı	179	12	31	79	301
		Yüzelik Oran	%62,8	%57,1	%88,6	%69,9	%66,3
Toplam		Öğrenci Sayısı	285	21	35	113	454
		Yüzelik Oran	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0	%100,0

Öğrencilerin uyruk dağılımına göre kültürel zekâ düzeyleri de çapraz tablo analiziyle incelenmiştir. Uyruk bağımsız değişkeni, Kırgızistan’da nüfusun dağılımı (% 72 Kırgız, % 15 Özbek, % 8 Rus ve % 5 diğer; <https://www.stat.kg>) dikkate alınarak, Kırgız, Özbek, Rus ve diğer uyruklar olacak şekilde dört kategoride tanımlanmıştır. Buna göre sonuçlar tablo 6’da verilmiştir.

Uyruk bağımsız değişkeni ve kültürel zekâ kategorik düzeylerinin çapraz tablo analizi incelendiğinde Rus öğrencilerin zekâ skor düzeyinin % 88,6, diğer uyruktan öğrencilerin % 69,9, Kırgız öğrencilerin % 62,8, Özbek öğrencilerin de % 57,1 oranında dağılım gösterdikleri görülmektedir.

4.3. Öğrencilerin kültürel zekâya yönelik görüşleri

Ankette yer alan 7’li likert ölçeğe 3,5 puan en ortada yer alan “kararsız” seçeneği olarak tanımlanmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevapların ortalamalarının belirlenmesi amacıyla verilen cevapların kararsız seçeneğine, yani “3,5 ortalama”ya göre farklılıkları tek örneklem t testiyle araştırılmıştır. Tek örneklem t testi, parametrik özellikte olan veri setlerine uygulanmaktadır. Bununla birlikte istatistiksel araştırmalarda verilerin normal dağılım gösterip göstermediği de önem arz etmektedir. Normallik dağılımlarına dair tespitler ise Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testlerine bakılarak yapılmaktadır (Kalaycı,2010:10). Bu çalışmada da %5 güven aralığında her iki test için verilerin dağılımına bakılmış ve Assymp Sig. (2-tailed) anlamlılık değerlerinin $p=0,000$ düzeyinde parametrik özellik gösterdiği tespit edilmiştir. Parametrik veri setlerindeki verilerin homojen bir şekilde dağılıp dağılmadığı önemlidir ve söz konusu yapı varyans analizi ile (*Homogeneity of variance*) test edilmektedir. Araştırmada kullanılan ölçekten elde edilen verilerin homojen dağılımlarına bakılmış, Sig. (anlamlılık) sütunundaki değerlerin 0,05’den büyük olduğu görülmüştür. Böylece incelenen faktörlerin dağılımlarının homojen yapıda olduğu kabul edilmiştir. Bu verilere dayanarak araştırmaya katılan tüm öğrencilerin kültürel zekâ bileşenlerine yönelik görüşlerini sınavan ölçekten elde edilen ortalamaların yorumlanmasında tek örneklem t testinin (tek yönlü varyans analizi /ANOVA) kullanılmasına karar verilmiştir. Yapılan analizden elde edilen sonuçlar tablo 7’de görülmektedir.

Yoğurtçu, G. (2015). Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

Tablo 7 incelendiğinde anlamlılık düzeyi (sig.) $p=0,000$ önem seviyelerinde en yüksek ortalama değerinin 5,60 ile “başka kültürlerden insanlarla bir arada olmaktan hoşlanırım.” (*madde 11*) ifadesinde ve hemen ardından 5,47 ile “farklı kültürel geçmişi olan kişilerle birlikteyken kullandığım kültürel bilginin farkındayım.” (*madde 1*) ifadesinde öne çıktığı görülmektedir. Bu verilerden, araştırmaya katılan öğrencilerin üstbilişsel ve motivasyonel kültürel zekâ ifade eden yargılara görece daha fazla önem verdikleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte öğrenciler 4 madde (madde 5, madde 8, madde 9 ve madde 10) dışında kalan tüm ifadelerle 4’ten büyük ortalamalarla düşük katılım yönünde bir görüş bildirmişlerdir. Bu görüşlerden hareketle öğrencilerin ağırlıklı olarak kültürel zekâyı ifade eden yargılara karşı duyarlı oldukları, belli bir düzeyde farkındalık durumu yaşadıkları ve belli motivasyonlar dahilinde hareket ettikleri söylenebilir.

Tablo 7. Kültürel zekâ bileşenlerine yönelik bulgular

Maddeler	N	Ort.	Std. Sapma	Anlam
Madde 1	454	5,47	1,291	0,000
Madde 2	454	5,26	1,342	0,000
Madde 3	454	5,27	1,401	0,000
Madde 4	454	5,33	1,527	0,000
Madde 5	454	3,87	1,517	0,000
Madde 6	454	4,43	1,565	0,000
Madde 7	454	4,40	1,590	0,000
Madde 8	454	3,96	1,674	0,000
Madde 9	454	3,84	1,584	0,000
Madde 10	454	3,79	1,673	0,000
Madde 11	454	5,60	1,553	0,000
Madde 12	454	5,33	1,519	0,000
Madde 13	454	5,39	1,431	0,000
Madde 14	454	4,53	1,682	0,000
Madde 15	454	5,08	1,496	0,000
Madde 16	454	4,97	1,594	0,000
Madde 17	454	4,78	1,491	0,000
Madde 18	454	4,74	1,418	0,000
Madde 19	454	4,71	1,431	0,000
Madde 20	454	4,77	1,568	0,000

Anketteki görüşlerde bilişsel kültürel zekâ faktörüne yönelik “başka dillerin kurallarını (kelime, gramer vb.) bilirim.” (*madde 6*) ve “başka kültürlerin değerlerini ve dini inançlarını hakkında bilgi sahibiyim.” (*madde 7*) ifadelerinde ise kararsıza yakın bir ortalama çıkmıştır. Bu seçeneklerdeki ortalamaların görece düşük olması, öğrencilerin bilişsel boyutta kendilerini yeterli bulmadıklarını göstermektedir. Nitekim bilişsel kültürel zekâ boyutundaki ifadelerde 3,87 ortalama ile “başka kültürlerin yasal ve ekonomik sistemleri hakkında bilgi sahibiyim.” (*madde 5*), 3,96

ortalamayla “başka kültürlerin evlilik sistemleri hakkında bilgi sahibiyim.” (*madde 8*), 3,84 ortalamayla “başka kültürlerin el sanatları hakkında bilgi sahibiyim.” (*madde 9*) ve 3,79 ortalamayla “başka kültürdeki jest, mimik vb. sözel olmayan davranışların sergileme kurallarını bilirim.” ifadelerine en düşük değerlerde katılmama yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu verilerden öğrencilerin bilişsel boyuta yönelik farkındalık düzeylerinin çok yüksek düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. Bu zekâ bileşenine yönelik ortalamaların görece düşük kalması, bilişsel boyutta başka kültürlerle dair farkındalık sahibi olma anlamında bazı yetersizliklerin varlığına işaret etmektedir. Anketin davranışsal boyutunda 4,97 ortalamayla “sözel davranışlarımı (ses tonu, aksan vb.) kültürlerarası iletişimin gereklerine göre ayarlarım.” (*madde 16*) ifadesi en yüksek ortalama olarak öne çıkmaktadır. Buna karşılık bu boyuttaki en düşük katılım 4,71 ile “kültürlerarası iletişimde ne kadar gerekliyse sözel olmayan davranışlarımı ona göre ayarlarım.” ifadesi olmuştur. Bu verilerden davranışsal boyutta, öğrencilerin çok yüksek ortalamalarla görüş bildirmedikleri sonucu çıkmaktadır.

4.4. Alt Boyutlara göre kültürel zekâ düzeyleri

Öğrencilerin kültürel zekâ alt boyutlarına yönelik görüşleri uyruk değişkeni bağlamında tek önlü varyans analizi yardımıyla incelenmiştir. Analizde gruplar arası ortalamaların farklı olup olmadığı betimleyici istatistiklere bakılarak tespit edilmiştir. Varyansların anlamlı homojenlik gösterip göstermediği de ANOVA ve çoklu karşılaştırma analizleriyle (*Multiple Comparisons*) test edilmiştir. Araştırma verilerinin homojen dağılım gösterip göstermediği ‘p’ değerine (sig.) bakılarak söylenmektedir. Eğer bu değer 0,05’ten büyükse varyansların homojen olduğu kabul edilir (Kalaycı,2010:138). Araştırmada uyruk değişkeni için üstbilişsel faktörün anlamlılık düzeyi (*Levene Statistic*) 0,05’ten büyük (0,52) olacak şekilde, bilişsel faktör 0,113, motivasyonel faktör 0,021, davranışsal faktör 0,648 olarak bulunmuştur. Bu verilerden hareketle varyans analizinin temel varsayımı sağlandığı için alt boyutlardaki tüm verilerin homojen olduğu kabul edilmiştir. ANOVA analizindeki anlamlılık düzeyi $p=0,000$ ’dan büyük ise analize devam edilmekte ve verilerdeki gruplar arasındaki farklılığın detayları Post-Hoc, Tukey HSD analiziyle incelenmektedir. *Multiple Comparisons* tablosundaki anlamlılık düzeyine (sig.) göre de sonuçlar yorumlanmaktadır (Kalaycı,2010:138).

Üstbilişsel boyuta dair bulgular

Üstbilişsel boyut için ANOVA anlamlılık seviyesi $p=0,001$ ’dir. Gruplar arasındaki farklılığın detayları Post-Hoc, Tukey HSD analiziyle incelenmiştir.

Buna göre: Kırgız-Türkmen öğrencilerin üstbilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,004$ düzeyinde (std. sapma=1,962), anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

- Kırgız öğrencilerin ortalaması: 20,92
- Türkmen öğrencilerin ortalaması: 13,00
- Ortalama farkı: 7,91
- Anlamlılık düzeyi:0,05’in altında.

Kırgız-Rus öğrencilerin üstbilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,014$ düzeyinde (std. sapma=0,698), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Kırgız öğrencilerin ortalaması: 20,92

Yoğurtçu, G. (2015). Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

- Rus öğrencilerin ortalaması: 23,51
- Ortalama farkı: 2,59
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında.

Özbek-Türkmen öğrencilerin üstbilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,004$ düzeyinde (std. sapma=2,126), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Özbek öğrencilerin ortalaması: 21,62
- Türkmen öğrencilerin ortalaması: 13,00
- Ortalama farkı: 8,61
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında.

Rus-Türkmen öğrencilerin üstbilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,000$ düzeyinde (std. sapma=2,057), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Rus öğrencilerin ortalaması: 23,51
- Türkmen öğrencilerin ortalaması: 13,00
- Ortalama farkı: 10,51
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında.

Kazak-Türkmen öğrencilerin üstbilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,016$ düzeyinde (std. sapma=2,135), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Kazak öğrencilerin ortalaması: 20,85
- Türkmen öğrencilerin ortalaması: 13,00
- Ortalama farkı: 7,85
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında.

Tacik-Türkmen öğrencilerin üstbilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,018$ düzeyinde (std. sapma=2,516), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Tacik öğrencilerin ortalaması: 22,17
- Türkmen öğrencilerin ortalaması: 13,00
- Ortalama farkı: 9,16
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında.

Azeri-Türkmen öğrencilerin üstbilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,000$ düzeyinde (std. sapma=2,443), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Azeri öğrencilerin ortalaması: 24,29
- Türkmen öğrencilerin ortalaması: 13,00
- Ortalama farkı: 11,28
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında.

Yoğurtçu, G. (2015). Çokkültürlü eğitim ortamlarında kültürlerarası iletişim ve kültürel zekâ: Kırgızistan üniversite öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

Bilişsel boyuta dair bulgular

Bilişsel boyut için ANOVA anlamlılık seviyesi $p=0,007$ 'dir. Gruplar arasındaki farklılığın detayları Post-Hoc, Tukey HSD analiziyle incelenmiştir.

Buna göre: Kırgız-Rus öğrencilerin bilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,036$ düzeyinde (std. sapma=1,086), anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

- Kırgız öğrencilerin ortalaması: 23,61
- Rus öğrencilerin ortalaması: 27,34
- Ortalama farkı: 3,72
- Anlamlılık düzeyi: 0,05'in altında.

Kırgız-Türk öğrencilerin bilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,035$ düzeyinde (std. sapma=1,371), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Kırgız öğrencilerin ortalaması: 23,61
- Türk öğrencilerin ortalaması: 28,33
- Ortalama farkı: 4,71
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında.

Motivasyonel boyuta dair bulgular

Motivasyonel boyut için ANOVA anlamlılık seviyesi $p=0,009$ 'dur. Gruplar arasındaki farklılığın detayları Post-Hoc, Tukey HSD analiziyle incelenmiştir. Buna göre: Kırgız-Rus öğrencilerin bilişsel kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,055$ düzeyinde (std. sapma=1,171), anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

- Kırgız öğrencilerin ortalaması: 25,42
- Rus öğrencilerin ortalaması: 27,91
- Ortalama farkı: 2,49
- Anlamlılık düzeyi:0,055

Davranışsal boyuta dair bulgular

Davranışsal boyut için ANOVA anlamlılık seviyesi $p=0,016$ 'dır. Gruplar arasındaki farklılığın detayları Post-Hoc, Tukey HSD analiziyle incelenmiştir. Buna göre: Kırgız-Rus öğrencilerin davranışsal kültürel zekâ düzeyleri arasında $p=0,014$ düzeyinde (std. sapma=0,698), anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

- Kırgız öğrencilerin ortalaması: 23,39
- Rus öğrencilerin ortalaması: 26,34
- Ortalama farkı: 2,95
- Anlamlılık düzeyi:0,05'in altında

Bu verilerden hareketle, bazı kültürel grupların;

Yoğurtçu, G. (2015). Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

- kültürel bilgiyi elde etme ve kavramada kullandıkları zihinsel süreçlerde;
- farklı kültürlerin değerleri ve normları hakkındaki zihinsel modellerin planlanması, izlenmesi ve gözden geçirilmesi konusunda;
- farklı kültürlerden insanlarla etkileşim halinde olmaya yönelik ilgi ve isteklere ilişkin;
- farklı kültürlerden insanlarla etkileşim halindeyken sözlü ya da sözlü olmayan davranış kodlarını uygun biçimde sergileyebilme yeteneği konusunda, diğer gruplara kıyasla görece daha etkin oldukları şeklinde bir yorum yapılabilir.

4. Sonuç ve tartışma

Bu araştırmada çok kültürlü bir ülke olan Kırgızistan'ın Başkenti Bişkek'te eğitim gören üniversitesi öğrencilerinin kültürel zekâ düzeyleri ölçülmüştür. Bu amaçla önce anakütlenin demografik özellikleri belirlenmiş, ardından öğrencilerin kültür konusundaki algı düzeyleri farklı değişkenler bağlamında karşılaştırmalı olarak ortaya konmuştur. Araştırmada Kırgızistan'da uzun süre yaşamış, bir yıldan fazla eğitim süreci olan, sözel bölüm ağırlıklı gençlerin yüksek kültürel zekâ profili öne çıkmıştır. Bu durum, Kırgızistan'ın çok kültürlü iletişime imkân tanıyan sosyo-kültürel ve tarihsel ardalana sahip olmasıyla ilişkilendirilebilir.

Araştırmada, kültürel zekâ bileşenleri, genel ortalamalar ve alt boyutlar ekseninde tek örneklem t testi ile analiz edildiğinde; öğrencilerin bilişsel, davranışsal ve motivasyonel boyutlarda düşük ortalamalarda görüş bildirdikleri, buna karşılık üstbilişsel boyutta yüksek ortalamalar elde ettikleri tespit edilmiştir. En yüksek kültürel zekâ bileşeni olarak ortalamaların üstbilişsel boyutta yoğunlaşmasından hareketle; araştırmaya katılan öğrencilerin kültürel bilgiyi elde etme ve kavramada zihinsel süreçleri etkin olarak kontrol ettikleri söylenebilir. Diğer yandan öğrencilerin kültürlerarası etkileşime uygun bir sosyal ortamda bulunmalarından dolayı bu bileşende daha etkin ve başarılı oldukları düşünülebilir. Bireyler, kültürlerarası etkileşimlerin yoğunlaşmasıyla birlikte, üstbilişsel kültürel zekâ düzeyindeki yeteneklerini yeniden yapılandırabilmektedirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin bilişsel kültürel zekâ düzeyleri, üstbilişsel, motivasyonel ve davranışsal kültürel zekâ düzeylerinin altında yer almıştır. Bu duruma bakarak öğrencilerin, sosyal etkileşimde buldukları farklı kültürlerin değer yargılarına, gelenek ve görenek anlayışlarına yönelik bilgi düzeylerinin görece düşük olduğunu söylemek mümkündür. Motivasyonel kültürel zekâ boyutu ile ilgili ortalamalar da çok yüksek değerde çıkmamıştır. Ancak, sonuçlar çok düşük değerlerde de değildir. Çok kültürlü bir ortamda gerçekleştirilen sosyal etkileşimlerden dolayı öğrenciler birlikte hareket etme, uyum gösterme gibi empatik davranışlara hazırlık yapmaktadırlar. Bu çaba ile birlikte öğrenciler adına belli bir enerji ve dikkat yönetimi süreci de devreye girmektedir. Motivasyonel kültürel zekâ düzeyi ile ilişkilendirilen bu durum, öğrencilerin farklı kültürlerle karşı davranışlarını belirlemede önemli bir rol oynayabilmektedir. Bu nedenle araştırmaya katılan öğrencilerin, bu zekâ boyutunda yeterli bir güdülenmeye sahip olma eğilimleri öngörülebilir. Davranışsal kültürel zekâ boyutundaki ortalamalar ise, bilişsel boyuttaki verilerden sonra en düşük değerlere karşılık gelmektedir.

Sonuç olarak araştırmaya katılan öğrencilerin, üstbilişsel bir farkındalığa ve harekete geçme motivasyonuna sahip olmalarına rağmen, bunu davranışa dönüştürme eğilimlerinin görece zayıf olduğu görülmektedir. Bu durum, kültürel zekâ bakımından genç neslin güçlü ve zayıf yönlerinin analiz edilmesi ve zayıf yönlerinin geliştirilmesi açısından değerlendirilmelidir.

Yoğurtçu, G. (2015). Çokkültürlü eğitim ortamlarında kültürlerarası iletişim ve kültürel zekâ: Kırgızistan üniversite öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

Kaynakça

- Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K.Y., Templar, K.J., Tay, C., & Chandrasekar, N.A. (2007). Cultural intelligence: Its measurement and effects on cultural judgment and decision making, cultural adaptation and task performance. *Management and Organization Review*, 3(03), 335–71.
- Ang, S., & Van Dyne, L., (2008). Conceptualization of cultural intelligence: Definition, distinctiveness, and nomological network. In S. Ang, & L. Van Dyne, (Ed.), *Handbook on cultural intelligence: Theory, measurement and applications* (pp. 3-15). Armonk, NY: M.E. Sharpe.
- Connoly, W.E. (1995). Kimlik Ve Farklılık, (Çev. F.Lekesizalın). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Earley, P.C., & Ang, S. (2003). *Cultural intelligence: Individual interactions across cultures*. Palo Alto, CA: Stanford University Press.
- Gravetter, F.J. , & Wallnau, L.B. (2007). *Statistics for the Behavioral Sciences*. 7th edition. USA: Thomson & Wadsworth.
- Gürbüz, Y.E. (2011). Orta Asya'nın Ortasında Bir Ada:Kırgızistan. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2011 Güz (15), 419-447
- Jant, E. F. (1995). *Intercultural Communication*. London: Sage Publications.
- Kalaycı Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Pallant, J.(2007). *SPSS survival manual a step by step guide to data analysis using SPSS for Windows third edition*. New York: Open University Press.
- Sternberg, R.J.-Detterman, D.K. (Ed.) (1986). *What is intelligence? Contemporary viewpoints on its nature and definition*, Ablex, Norwood, NJ.
- Thomas, D.C. (2006). Domain and Development of Cultural Intelligence: The Importance of Mindfulness. *Group & Organization Management*, Vol.31, No.1, pp.78-99.
- Thomas, D.C. ve Inkson, K. (2003). *Cultural Intelligence: People Skills for Global Business*. Berrett-Koehler, San Francisco, CA.
- Thomas, D. C., ve Inkson, K. (2005). *Cultural Intelligence: people skills for a global workplace*. *Consulting to Management*, 16, (1).
- Wimmer, F.M. (2009). *Kültürlerarası Felsefe*. (Çev. Mustafa Tüzel). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yoğurtçu, G. (2015). Intercultural communication and cultural intelligence in multicultural educational environment: A case on Kyrgyzstan university students. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

Extended abstract in English

In this study, the intelligence level of students from universities of the Kyrgyz capital, Bishkek, were measured. The purpose of the study, by measuring cultural intelligence level of the younger generation, is to be able to foresee the possible difficulties encountered in the process of intercultural communication.

In today's world, it has become inevitable to live with differences and between the differences so the necessity of intercultural perspective has become more pronounced. Social mobility in a globalized world, have mixed the cultures with each other, cultural homogeneity has been melted and faced with a world mosaic that demands broader rights day by day. The foundation of the ideal of a democratic society is the freedom of different cultures to live together with differences. Because democracy, before all things, requires a social structure in which differences can find its place.

Kyrgyzstan which gets attention with its multicultural social structure is an important Central Asian country regarding the process towards building pluralistic freedom. Immediately after declaring its independence Kyrgyzstan stands out with its democratic vision and become decisive in terms of its multicultural structure, the harmonious and peaceful intercultural communication. Indeed, the clashes between 1990 and 2010 at the south of the country has strengthened the search of "common bond" in social common sense and solution-oriented/unifying rhetoric has emerged. The ideal, 'unity in diversity', which constitutes the roof of those discourses, is the prerequisite of diverse living space. However, for actualizing those corporally; it is important for different cultural groups to be open to learn and to understand each other's traditions of thought. Cultural intelligence which refers to the success of individuals in intercultural encounters can be said to be decisive in terms of harmony between individuals. Cultural intelligence refers to individual's efficiency, effectiveness and success in multicultural environment. Mainly researches conducted at the organizational level reveals that cultural intelligence affects the integration of individuals positively in intercultural encounters.

In this study, the cultural intelligence levels of student who studied in universities in the capital of Kyrgyzstan, Bishkek, such as Cusup Balasagun Kyrgyz National University, Kyrgyzstan Turkey Manas University, Kyrgyzstan Russia Slovenia University were measured. In the study a 7 Likert scale survey developed by Ang (2007) is used, which contains "Cultural Intelligence Scale-CQS". In the survey there are 7-point demographic questions and a 20-point scale. Scale items consist of four sub-dimensions in which components of cultural intelligence has described. In the study, a survey of 454 students could be made by individual efforts. Although doubts about the ability to represent the population is always current, in the study the volume of attained samples (KTMU 31.5%; AUCA, 20.9%; KGNU 32.8% and KRSU 14.8%) is considered as sufficient regarding statistical tests to give reliable results.

According to the given results cultural intelligence level of the students (respondents) was determined by summing the scores of numerical values (from 1 to 7) marked by students. The overall average of these scores were examined with the descriptive statistics and shown by the histogram. Afterwards, the results show the lowest intelligence level is 49, the highest intelligence level is 133 and the overall average is higher (95.52) as well. The one-way analysis of variance/ANOVA was used for determining the averages of the given answers. In the analysis, cultural intelligence levels in different sub-dimensions of the respondents in the level the significance

Yoğurtçu, G. (2015). Çokkültürlü eğitim ortamlarında kültürlerarası iletişim ve kültürel zekâ: Kırgızistan üniversite öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (3), 791-806.

level (sig.) $P = 0,000$. In addition, the view of students on sub-dimensions of cultural intelligence was analyzed in the context of nationality variable by one-way analysis of variance. The differences between inter-group averages were determined by descriptive statistics. The homogenous distribution level of variances was tested by ANOVA and Multiple Comparisons tests.

As a result, in general students have a high cultural intelligence level. This finding can be associated with a socio-cultural infrastructure in the country that makes possible the multicultural communications. The findings show the lower values in cognitive, behavioral and motivational dimensions and higher values in metacognitive dimensions of respondents. The highest average of cultural intelligence component is concentrated in metacognitive dimension. Accordingly, it is possible to assume students control effectively their mental processes in obtaining the cultural knowledge and comprehending them. On the other hand due to the presence of a suitable social environment for cross-cultural interaction students are effective in this component. This type of intelligence seen in metacognitive dimension size can be associated with activation of some abilities such as planning, monitoring and revision of mental models useful in perception and evaluation of cultural norms in social environment. Therefore, by the concentration of cross-cultural communication process, individuals can reconfigure their mental development as a result of motivation of skill in the level of metacognitive cultural intelligence.

The cultural intelligence in the cognitive level of students shows the closer to the average level. This average level indicates the lowest level in the other dimensions. Therefore, cognitive cultural intelligence level of respondents is lower than their metacognitive, motivational and behavioral cultural intelligence level. The knowledge level of students on the values, traditions and manners of different cultures where students socially interact, is in lower level. Because of this deficiency students will have less knowledge and incomplete information about the social life, educational comprehension and general values of different cultures.

The averages on motivational cultural intelligence are neither very high, no very low. Because of the social interaction in a multicultural environment, students interact and behave empathically to each other. Here it is emerging the importance of energy and attention management for students. Motivational cultural intelligence has critical role in cross-cultural interaction and conditions.

The average values of respondents on their behavioral cultural intelligence are closer to “I have no any idea” option. The data in this dimension show lower values after cognitive dimension. Hence students, despite having a metacognitive awareness and motivation to act, they cannot transform it to a definite behavior. In this case, the strengths and weaknesses of the younger generation should be evaluated in terms of cultural intelligence and analyzing in terms of the reducing of weaknesses.